

HIERONYMUS.

EUSEBIUS.

EUSEBIUS.

les, quarum pars à parte dissecta est relictis in medio cavitatibus petris hinc inde prominentibus; cuiusmodi montes nonnisi magna difficultate ab hominibus adeuntur, capreae verò & cervorum hinnuli celerrimè inoffenso corpore transiliunt.

¹ **BETHESDA**, piscina in Hierusalem quæ vocabatur *προβατική*, & à nobis interpretari potest pecualis, hæc quinque quondam porticus habuit, ostendunturque gemini lacus, quorum unus hybernis pluviis adimpleri solet, alter mirum in modum rubeus, quasi cruentis aquis antiqui in se operis signa testatur. Nam hostias in eo lavari à sacerdotibus solitas ferunt, unde & nomen accepit.

Βηζαδά, κολυμβήθρα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἥτις ἐστὶν ἡ προβατική, τὸ παλαιὸν πέντε στοὰς ἔχουσα· καὶ νῦν δαίνονται ἐν ταῖς αὐτῇ λίμναις διδύμοις· αὐτὰς δὲ ἐκατέρωθεν ἐν τῶν κατ' ἑτος ὑετῶν πληροῦνται· θάτερα δὲ παραδόξως πεφονιγμένον δαίνονται τὸ ὕδωρ, ἵχθυος, ὡς φασι, φέρουσα τῶν πάλαι κατὰ τοὺς νόμους ἐν αὐτῇ ἱερῶν, παρ' ὃ καὶ προβατικὴ καλεῖται διὰ τὰ θύματα.

BEZATHA, piscina Hierosolymis, quæ est Probatice, olim quinque porticus habens. Et nunc ostenditur ibidem in geminis stagnis: quorum alterum quidem annuis imbribus repletur: alterum verò mirè rubentem prodit aquam, vestigium, ut ajunt, ferens earum, quæ olim in ea mundabantur, hostiarum; à quo & Probatice (seu pecualis) ob sacrificia vocatur.

² **BETHFALI**, in tribu Juda.

Βελφαλεῖ, ἡ καὶ Μεθελὲ, φυλῆς Ἰούδα.

BELPHALI, quæ & Metheli, tribus Juda.

³ **BETHFOGO**, urbs filiorum Ruben trans Jordanem juxta montem Fogor contra Hiericho sex millibus supra Libiadem.

Βεθφογὸς, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, πόλις υἱῶν Ραββὶν πλησίον τοῦ Φογὸς ὄρους, ἀπέναντι Ἱεριχώ, ἀνωτέρω Λιβιάδος σημείους 5.

BETHPHOGOR, ultra Jordanem civitas filiorum Ruben, juxta montem Phogor, contra Hiericho, sex millibus supra Libiadem.

BETHGAMUL. Hierem. xlvi. 23. oppidum Moabitarum trans Jordanem.

BETHHAGLA. Vide supra BETHAGLA.

BETHIESIMOTH, & nonnulla contractione *Bethsimoth*, civitas fuit tribus Ruben trans Jordanem in campestribus Moab, Jos. xiii. 20. Significat hæc vox *domum solitudinis*. Eam videtur infra indicare voluisse Eusebius nomine *Bethsimuth*: sed illud mirum, quod eam ad meridianam plagam urbis Jericho constituat, cum potius videatur ad Orientalem plagam ejusdem urbis fuisse. Infra tamen ad vocem ISIMOTH videtur indicare Eusebius se nomine *Bethsimuth* intellexisse desertum illud, quod in versione nostra vocatum est *Jesimoth*, 1 Reg. xxiii. in quo David Saulem fugiens delituit: verum illud Davidis desertum nusquam ne apud Septuaginta quidem Interpretes reperias appellatum *Bethsimuth*, vel *Bethjesimoth*.

⁴ **BETHLABAOTH**, in tribu Simeonis.

Βηλαμωθ, κλήεις Συμεών.

BERAMMOTH, fortis Symeon.

BETHLEBAOTH. Vide BETHLABAOTH proximè.

⁵ **BETHLEHEM**, civitas David in sorte tribus Judæ, in qua Dominus noster atque Salvator natus est in sexto miliario ab Elia contra meridianam plagam, juxta viam quæ ducit Chebron, ubi & sepulchrum Jesse & David ostenditur, & mille circiter passibus procul turris Ader, quæ interpretatur turris gregis, quodam vaticinio pastores Dominicæ nativitatis conscios ante significans; sed & propter eandem Bethlehem regis quondam Judæe Arche-

Βηλεὲμ φυλῆς Ἰούδα, Αἰλίας ἀποδὲν σημείους 5' πρὸς τὰ νότια, ἐπὶ τὴν φέρονσαν εἰς Χεβρων ὁδὸν, ἐνθα τὸ μνημα Ἰεσοῦ καὶ Δαβὶδ δαίνονται. ἐκαλεῖτο δὲ Βηλεὲμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐφραδά, ὡς ἐν παραλειπομένοις.

BETHLEEM, tribus Juda, procul Elia sex miliarib. contra meridianam plagam, juxta viam quæ ducit Chebron, ubi monumentum Jesse & David ostenditur. Vocabatur autem Bethlehem filius Euphratæ, ut est in Paralipomenis.

N O T A.

1. De Probatice piscina habes, Joan. 5. in quam, aqua ab Angelo mota, qui primus agrorum descenderet sanus fiebat à quacumque detineretur infirmitate. Joannes ibid. v. 1. dicit hanc piscinam Hebraicè (hoc est Syriacè, nam vox terminationem habet Syriacam) cognominatam esse nisi quid mendi subist, *Bethsaida*, quod significat *domum venationis* aut *piscationis*: verum meliorum auctorum sententia est, imprimisque Hieronymi, hic legendum esse *Bethesda* pro *Bethsaida*: nam & Græci Codices *Bethesda* habent, & nonnulli Latini, uti & versio Syriaca. Quid autem significet *Bethesda* non una est sententia, & vero definiri id non potest nisi de Hebraica scriptura constet. Syriaca versio *ܒܝܬܫܕܐ* *Bethesda* per n exprimit, significatque *domum misericordie*. Alii per s, scribi volunt, significatque *domum effusionis*, quod in eam aqua templi effunderetur. *ܒܝܬܫܕܐ* enim effusio est. BONFRERIUS.

2. Corrupta est haud dubiè hæc vox, pro qua in versione nostra & in correctionibus Septuaginta Interpretum Codicibus legimus *Bethphogor*, Jos. 15. v. 27. Significat autem hæc vox *domum evasione*. IDEM.

3. Addenda huic voci in fine litera (r) & legenda *Bethphogor*, in nostra versione *Bethphogor* dicitur, Jos. 13. v. 20. urbs est trans Jordanem, Rubenitis attributa. Nomen habuit ab idolo fecidissimo Phogor,

seu Beelphegor, qui idem & Priapus censetur, quem ibi aliquando Moabitarum coluerant. IDEM.

4. In nostra versione *Bethlebaoth* appellatur, Jos. 19. v. 6. Significat hæc vox *domum leonum*. IDEM.

5. Alii, quod in idem redit, duas leucas ab Elia seu Hierosolyma usque *Bethlehem* ponunt. Illud mirum hic Hieronymum dicere *sepulchrum David in Bethlehem ostendi*; cum & Scriptura constet eum non in *Bethlehem*, sed Hierosolymis in civitate David esse sepultum, 3 Reg. 2. v. 10. & 2 Esdræ 3. v. 16. aperte sepulchrum David Hierosolymæ fuisse indicatur. Eadem *Bethlehem*, quod *domum panis* significat alio nomine *Ephrata*, quod *abertatem* sonat, dicta fuit: sed Ephrata antiquum nomen fuit, ut liquet è Genesi; *Bethlehem* nomen est recentius inditum, ut credi potest, à Bethlehem filio viri Ephratæ, cujus fit mentio 1 Paral. 2. & 4. IDEM.

6. Τὸ μνημα Ἰεσοῦ καὶ Δαβὶδ δαίνονται] *Martianus Hieronymus* defendit, deserto *Eusebio*, vultque *Hieronymum* sepulchrum Davidis dixisse ostendi Bethlehem, non quod ita senserit, sed tantum quia *Eusebius* sic scripserat. Quanto sanus fuerat talia ab *Hieronymo* prætermitti, qui tam multa cæteroquin addit, ac detrahit? CLERICUS.

1. De